

Małopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa informuje
o zagrożeniu dla roślin oraz drewna z drzew rodzaju *Fraxinus* (spp.) i gatunku *Chionanthus virginicus* L. oraz wymagań i ograniczeń dotyczących ich przemieszczania i zagospodarowania materiału pozyskanego z jesionów na terenie wyznaczonej strefy w województwie małopolskim

W 2026 r. po raz pierwszy na terytorium Unii Europejskiej potwierdzono występowanie opiótka jesionowca (*Agrilus planipennis*) – groźnego szkodnika jesionów (*Fraxinus* spp.), który podlega obowiązkowi zwalczania w Unii.

W związku z wykryciem agrofaga *Agrilus planipennis* na terytorium Węgier i Słowacji oraz wyznaczeniem przez słowacką organizację ochrony roślin obszaru znajdującego się w odległości do 100 km od granicy obszaru występowania *Agrilus planipennis*, obejmującego również część województw podkarpackiego i małopolskiego, obowiązują szczególne wymagania dotyczące przemieszczania w Unii Europejskiej roślin rodzaju *Fraxinus* L. i gatunku *Chionanthus virginicus* L. oraz drewna i kory pozyskanych z drzew ww. rodzaju i gatunku, pochodzących z tego obszaru.

Wymagania szczególne dla ww. asortymentu zostały określone w załączniku VIII pkt 26–29 oraz w załączniku XIII pkt 4.1 rozporządzenia Komisji (UE) 2019/2072.

1. Rośliny rodzaju *Fraxinus* L. i gatunku *Chionanthus virginicus* L., drewno w postaci wiórów, zrębków, ścinków, odpadów i pozostałości oraz odseparowana kora i przedmioty wykonane z kory, uzyskane z drzew ww. rodzaju lub gatunku:
 - nie mogą być przemieszczane poza obszar, z którego pochodzą.
2. Pozostałe drewno drzew rodzaju *Fraxinus* L. i gatunku *Chionanthus virginicus* L., inne niż wymienione w pkt 1:
 - nie może być przemieszczane poza obszar, z którego pochodzi, albo
 - może być przemieszczane poza ten obszar, jeżeli:
 - w zakładzie dopuszczonym i nadzorowanym przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa zostanie usunięta kora oraz co najmniej 2,5 cm zewnętrznego drewna bielastego, lub
 - drewno zostanie poddane napromienianiu jonizującemu w taki sposób, aby w całym drewnie minimalna dawka pochłonięta wynosiła 1 kGy, oraz
 - zostanie zaopatrzone w paszport roślin.

W załączeniu szczegółowy wykaz powiatów i gmin województw podkarpackiego i małopolskiego znajdujących się w obszarze objętym środkami fitosanitarnymi, według stanu na dzień 31.08.2026 r. oraz ulotka dotycząca agrofaga kwarantannowego *Agrilus planipennis*.

**p.o. Małopolski Wojewódzki Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa**

Agnieszka Rogowiec
Agnieszka Rogowiec

Opiętek jesionowiec (*Agrilus planipennis* Fairmaire)

Poważne zagrożenie dla jesionów w Europie

Chrzęszcz *Agrilus planipennis* (po lewej, fot. Eduard Jendek, Słowacja, <https://gd.eppo.int/>); larwa *Agrilus planipennis* we fragmencie żerowiska (po prawej, Daniel A. Herms, The Ohio State University, USA, <https://gd.eppo.int/>)

Chodniki larwalne *Agrilus planipennis* (po lewej, fot. Daniel A. Herms, The Ohio State University, USA, <https://gd.eppo.int/>). Otwór wyjściowy chrząszcza *Agrilus planipennis* na pniu jesionu w kształcie poziomo ułożonej litery „D” (po prawej, fot. Eduard Jendek, Słowacja, <https://gd.eppo.int/>).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Gatunek ten pochodzi z dalekowschodniej części Azji, gdzie występuje w Chinach, Japonii, Korei i w azjatyckiej części Rosji, natomiast podawane przez niektórych autorów dane nt. jego występowania w Mongolii i na Tajwanie uważane są za wątpliwe. Prawdopodobnie wraz z opakowaniami drewnianymi przeniknął on do Ameryki Północnej, gdzie notowany jest w Kanadzie i USA. W ostatnich latach gatunek ten rozprzestrzenił się w kierunku zachodnim w europejskiej części Rosji, zbliżając się do granicy między Rosją a Białorusią, a w 2019 r. stwierdzono go we wschodniej części Ukrainy (okolice Ługańska).

Jest to chrząszcz z rodziny bogatkowatych (*Buprestidae*). Chrząszcze długości 8,5-14 mm, o ciele wąskim, wydłużonym, barwy niebieskozielonej z metalicznym połyskiem. Powierzchnia ciała gładka z delikatną mikrorzeźbą. Głowa nieco szersza od przedplecza, spłaszczona. Czułki zbliżone długością do szerokości głowy. W porównaniu, chrząszcze gatunku *A.convexicollis*, notowanego w Polsce na jesionie wyniosłym, są mniejsze (długość 3,5- 5,5 mm), barwy brązowo-zielonej.

Larwy beznogie, barwy białokremowej, z silnie rozwiniętym przedtułowiem i brązową głową wciśniętą w przedtułów, długości 26-32 mm.

Rośliny żywicielskie

Głównymi żywicielami szkodnika są jesiony (*Fraxinus* spp.). W Azji do żywicieli zalicza się jesion chiński (*F.chinensis*), *F.japonica*, jesion japoński, (*F.lanuginosa*), jesion mandzurski (*F.mandshurica*) i jesion koreański (*F.rhynchophylla*), natomiast w Ameryce Północnej: jesion amerykański (*F.americana*), jesion czarny (*F. nigra*) i jesion pensylwański (*F.pennsylvanica*). W Europie porażony jest jesion wyniosły (*F.excelsior*) oraz uprawiane gatunki azjatyckie i północnoamerykańskie. Żywicielami są także orzech mandzurski, (*Juglans mandshurica*), skrzydłorzech japoński (*Pterocarya rhoifolia*) oraz wiązy: *Ulmus davidiana* i *Ulmus propinqua*.

Objawy występowania i szkodliwość

Chrząszcze uszkadzają liście drzew. Larwy po wylęgu drążą długie serpentynowate korytarze w kambium i bielu, wypełnione brązowymi trocinami i odchodami. Szerokość chodników ulega stopniowemu zwiększaniu wraz z rozwojem larw. W

wyniku reakcji obronnej powstają pionowe pęknięcia chodników larwalnych, długości 5–10 mm. Na końcu chodnika larwalnego tuż pod powierzchnią kory, larwa wygryza komorę poczwarkową, w której zimuje, a wiosną ulega przepoczwarczeniu. Postaci dorosłe owada po przepoczwarczeniu wygryzają się na zewnątrz poprzez charakterystyczne otwory wylotowe w kształcie poziomo ułożonej litery „D”, szerokości 3–4 mm. Żerowanie szkodnika przyczynia się do żółknięcia oraz opadania liści, usychania gałęzi, a z czasem zamierania drzew.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Chrząszcze mogą rozprzestrzeniać się lokalnie wykonując przeloty na odległość ponad 1 km. W trakcie obrotu międzynarodowego szkodnik może być przenoszony z materiałem szkółkarskim i drewnem gatunków żywicielskich.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga na jesionach, poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>. Zadania realizowane przez PIORiN mają na celu zmniejszenie zagrożenia ze strony organizmów szkodliwych, eliminację negatywnych skutków wynikających z wymiany handlowej i stosowania środków ochrony roślin oraz nadzór nad produkcją materiału siewnego w pełni spełniającego wymagania zdrowotnościowe i jakościowe, a kierunki i zakres działań Inspekcji wynikają z bieżących problemów występujących w rolnictwie oraz zagrożeń dla stanu fitosanitarnego upraw i środowiska naturalnego.

Wymagania fitosanitarne

W Polsce *A. planipennis* podlega obowiązkowi zwalczania.

Wykaz powiatów i gmin w Polsce znajdujących się w strefie 100 km od miejsc wykrycia opiótka jesionowca (*Agilus palnipennis*) - wg. stanu na 31.08.2026

Województwo	Powiat	Gmina
małopolskie	gorlicki	Sękowa
małopolskie	gorlicki	Uście Gorlickie
małopolskie	nowosądecki	Krynica Zdrój
małopolskie	nowosądecki	Muszyna
podkarpackie	bieszczadzki	Czarna
podkarpackie	bieszczadzki	Lutowiska
podkarpackie	bieszczadzki	Ustrzyki Dolne
podkarpackie	leski	Baligród
podkarpackie	leski	Cisna
podkarpackie	leski	Lesko
podkarpackie	leski	Olszanica
podkarpackie	leski	Solina
podkarpackie	sanocki	Besko
podkarpackie	sanocki	Bukowsko
podkarpackie	sanocki	Komańcza
podkarpackie	sanocki	Sanok
podkarpackie	sanocki	m. Sanok
podkarpackie	sanocki	Tyrawa Wołoska
podkarpackie	sanocki	Zarszyn
podkarpackie	sanocki	Zagórz
podkarpackie	brzozowski	Brzozów
podkarpackie	brzozowski	Dydnia
podkarpackie	brzozowski	Haczów
podkarpackie	krośnieński	Jaślica
podkarpackie	krośnieński	Dukla
podkarpackie	krośnieński	Rymanów
podkarpackie	krośnieński	Iwonicz-Zdrój
podkarpackie	krośnieński	Miejsce Piastowe
podkarpackie	krośnieński	Chorkówka
podkarpackie	krośnieński	Krościenko Wyżne
podkarpackie	m. Krosno	Krosno
podkarpackie	jasielski	Krempna
podkarpackie	jasielski	Nowy Żmigród
podkarpackie	jasielski	Osiek Jasielski
podkarpackie	jasielski	Dębowiec
podkarpackie	przemyski	Bircza